модернізації, сутність якого полягає в орієнтації студентів із репродуктивного рівня засвоєння знань на рівень формування компетенцій.

Література

1. Овчарук О.В.Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Київ: К.І.С., 2004. 112 с.
2. Шевчук С.С. Реалізація сучасних освітніх практик у професійну підготовку фахівців сфери обслуговування: Навчально-методичний. Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. 2018. 139с.
3. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практико-зорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.

УДК 378.37.091

РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ БІОЛОГІЧНОЇ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ГАЛУЗЕЙ

***Мехед О.Б.**, д.пед. н., професор,*
Національний університет "Чернігівський колегіум імені Т.Г.Шевченка, м. Чернігів

Освіта представляє собою ключовий ресурс для соціально-економічного, культурного і духовного прогресу суспільства. Вона сприяє покращенню благополуччя людей, забезпеченню національних інтересів та зміцненню міжнародного авторитету та іміджу нашої країни [6].

У контексті модернізації освіти експериментальна та інноваційна діяльність виділяються як ключовий фактор, який суттєво змінює педагогічний процес у різних типах освітніх закладів. Дослідно-експериментальна діяльність та інноваційні підходи у закладах вищої освіти виділяються як результативні форми модернізації освітнього середовища, спрямовані на впровадження нової методології, методик та методичних прийомів у освітній процес.

Провідною формою провадження експериментальної діяльності в освітніх закладах є наукові та педагогічні експерименти, здійснення яких відбувається на різних рівнях від рівня закладу через регіональний, державний до міжнародного. На рівня закладу вищої освіти експериментальна діяльність регламентується відповідними Положеннями, наказами тощо. На загальнодержавному рівні науково-дослідницька та експериментальна діяльність підлягає Законам України «Про освіту» [4], «Про вищу освіту» [2], «Про наукову і науково-технічну діяльність»[3]. Ці та інші нормативні акти потребують утворення інноваційної системи національної освіти, яка має здатність задовольняти різноманітні освітні потреби особистісного розвитку людини відповідно до її індивідуальних потреб, здібностей та суспільних вимог.

Експериментальна діяльність у закладах вищої освіти на сьогоднішній день має величезну актуальність із кількох ключових поглядів [5]. По-перше це інновації в освіті, які полягають в тому, що експерименти дозволяють впроваджувати новаторські методи та підходи в навчанні, що розвиває та адаптує освітній процес до сучасних вимог та технологічних досягнень [6]. По-друге експерментальна діяльність у ЗВО сприяє підвищенню якості освіти,

оскаільки експерименти дозволяють викладачам застосувати ефективні методики та стратегії, що сприяють покращенню рівня навчання та засвоєння матеріалу здобувачами освіти [1]. По-третє експерментальна діяльність забезпечує якісний особистісний розвиток студентів, оскільки створює можливості для студентів розвивати креативність, критичне мислення, аналітичні та комунікативні навички, що є прогресивними для подальшого професійного та особистісного росту [8]. Також потрібно зауважити на роль експериментальної діяльності для розвитку наукової сфери в руслі того, що вказаний вид діяльності у закладах вищої освіти сприяє розвитку наукової бази та співпраці між науковцями, що робить систему більш відкритою для наукових досліджень та інновацій. І, нарешті, експериментальна діяльність дає адекватну відповідь на виклики сучасності - зміна соціокультурного та економічного середовища вимагає постійної адаптації освіти, а експериментальна діяльність має змогу швидко та ефективно впроваджувати зміни, необхідні для відповіді на виклики часу [9].

Заклади вищої освіти виходять на новий рівень конкурентоспроможності у міжнародному вимірі завдяки науковим дослідженням. Вони відображаються у важливому інструменті розвитку міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва із закордонними закладами освіти, науковими установами та підприємствами. Міжнародна наукова співпраця допомагає позиціонуванню ЗВО на світовому освітньому та науковому ринку, а також отриманню конкурентоздатних результатів досліджень у глобальному масштабі [7].

Дослідницька компонента є необхідною складовою освітніх та науково-дослідницьких програм, сприяючи формуванню інтегральних, загальних та спеціальних компетентностей. Елементи наукового пошуку та наукової творчості стають необхідною частиною навчання на різних рівнях вищої освіти [11].

Проведення наукових досліджень у вищих навчальних закладах є обов'язковою передумовою для створення системи підготовки та атестації наукових та науково-педагогічних кадрів. Наприклад, утворення тимчасових вчених рад у закладах вищої освіти, які проводять фундаментальні та прикладні наукові дослідження, є важливим елементом цієї системи. Крім того, видання наукових фахових журналів є необхідним елементом підготовки кадрів та важливим кроком у розвитку дослідницької інфраструктури [10].

Отже, експериментальна діяльність у ЗВО є ключовим інструментом для створення динамічного та адаптованого освітнього середовища, що відповідає потребам сучасного суспільства. З огляду на це тема роботи є актуальною і має практичну значущість.

Література

1. Аравін П. А., Мехед О. Б. Використання біологічного експерименту, як засобу організації науково-пізнавальної діяльності, з метою здійснення еколого-валеологічного виховання молоді. *Біологічні, медичні та науково-педагогічні аспекти здоров'я людини.* Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / За загальною редакцією проф. Пилипенка С.В. Полтава: Астрая, 2020. С. 93

2. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII, чинний, поточна редакція Редакція від 28.05.2023, підстава - 3062-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text

3. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України № 848-VIII, чинний, поточна редакція, редакція від 03.09.2023, підстава 3272-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text

4. Про освіту : Закон України зі змінами 2023 рік №2145-VIII від 05.09.2017, редакція від 21.11.2021. URL: https://urst.com.ua/act/pro_osvitu

5. Кузьменко О. Сутність та напрямки STEM-освіти. *Наукові записки*, випуск 9, Сер. «Проблеми методики фізико- математичної і технологічної освіти. Час. КДПУ, 2017. С. 188–190.
6. Марцин В. С., Міценко Н. Г., Даниленко О. А. та ін. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. Львів : Ромус-Поліграф, 2022. 128 с
7. Мехед Д. Б., Мехед О. Б., Скребець В. О. Визначення рівня понятійного мислення школярів при вивченні природничо-математичних дисциплін у класах різних профілів. Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 56. Херсон : Вид-во ХДУ, 2010. С. 72 -75.
8. Мехед О. Б. Основні аспекти формування готовності майбутніх вчителів біології та основ здоров'я до інновайної професійної діяльності. *Інновації в освіті: закономірності, тренди, потреби:* збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції. 28 березня 2023 року / редкол. І. О. Кучинська та ін. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 229-233.
9. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: стат. Зб. / Відп. За випуск Л. Г. Луценко. Держкомстат. Київ, 2002. 316 с.
10. Носко М., Мехед О. Науково-дослідницька робота студентів як складова частина підготовки до соціально-педагогічної діяльності. Наука і освіта. 2022. №2. 39-43. DOI:https://doi.org/10.24195/2414-4665-2022-2-6
11. Chystiakova, I.A., Ivanii, O.M., Mekhed, O.B., Nosko, Y.M., Khrapatyi, S. PhD Training Under Martial Law in Ukraine Journal of Higher Education Theory and Practicethis link is disabled, 2022, 22(15), pp. 151–163

УДК 37.011

САМОПЛАГІАТ - ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ?

Зощак Л.М., *ст. викладач,*
Івано-Франківська філія Університету
«Україна», м. Івано-Франківськ

Свій шлях академічна доброчесніть в українських теренах науки розпочала з прийняття Етичного кодексу вченого України, на загальних зборах відділень Національної академії наук України у квітні 2009 р. [2]. В даному Кодексі зазначено загальні принципи роботи науковця, підкреслюючи, що «учений несе моральну відповідальність за наслідки своєї діяльності, що можуть впливати на розвиток людства, збереження природи та духовнокультурної спадщини...» [2]. Вже пройшло майже чотирнадцять років з дня прийняття проекту Етичного кодексу вченого України і за цей період відбулися зміни й у законодавстві. Відтак, поняття «академічна доброчесність», посіло чільне місце у ст. 42 Закону України «Про освіту»: «академічна доброчесність» — це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання й/або наукових (творчих) досягнень [3]. Законодавча система також визначає, що за порушення академічної доброчесності можна вважати: академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання [2].

Абсолютно нове поняття у Законі України «Про освіту» — «самоплагіат».[3] Визначення, звісно, є, але питання студентів і молодих